

Aasialaisten maahanmuutto Suomeen on kasvanut merkittävästi

SAKARI LÄHDEMÄKI* & JAAKKO RAHKO**

* Tutkija, ETLA, ** Tutkimusharjoittelija, ETLA

Maahanmuutto Aasiasta Suomeen on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Aasiasta tulevilla maahanmuuttajilla oleskeluvan perusteena on usein työ tai opiskelu. Heillä työ- ja opiskeluperusteen yhteenlaskettu osuus on muihin maihin verrattuna korkea.

VUOSINA 2022 JA 2023 maahanmuuttajia tuli Suomeen aiempia vuosia merkittävästi enemmän. Näyttäisi siltä, että tänä vuonna määrä supistuu viime vuodesta mutta pysyy huomattavan korkeana verrattuna aiempiin vuosiin. Tarkastelemme tässä erityisartikkelissa, mistä maahanmuuttajia Suomeen tulee ja miten maahanmuuton perusteet eroavat eri lähtöalueen välillä Migrin tilastoja hyödyntäen.¹

Kuviossa 1 on esitetty Suomeen tulleiden määrät lähtöalueen mukaan. Vuonna 2022 kansainvälisen suojelun perusteella tulleita ukrainalaisia oli poikkeuksellisen paljon. Viime vuonnakin heitä oli edelleen huomattavasti vaikkakin jo yli puolet vähemmän kuin 2022. Tänäkin vuonna heidän osuutensa on edelleen merkittävä. Jo vuonna 2022 mutta erityisesti viime ja tänä vuonna Aasiasta tulleiden määrä on kasvanut merkittävästi samalla kun Euroopasta tulleiden määrä on laskenut. Kuvioon on piirretty vertailun vuoksi myös Tilastokeskuksen koko maahanmuutto ja nettomaahanmuutto (maahanmuutto - maastamuutto). Näiden tietojen perusteella maahanmuutto on kasvanut selvästi maastamuuttoa enemmän, mikä on kasvattanut Suomen väkilukua.²

Eurostatin tilastojen mukaan vuonna 2023 väkilukuun suhteutettuna ensimmäisen oleskeluluvan Suomeen saaneita oli hieman enemmän kuin EU-maissa keskimäärin. Väkilukuun suhteutettuna kansainvälisen suojelun perusteella (käytännössä ukrainalaiset) Suomeen tulleita oli myös jonkin verran enemmän kuin EU-maihin keskimäärin.

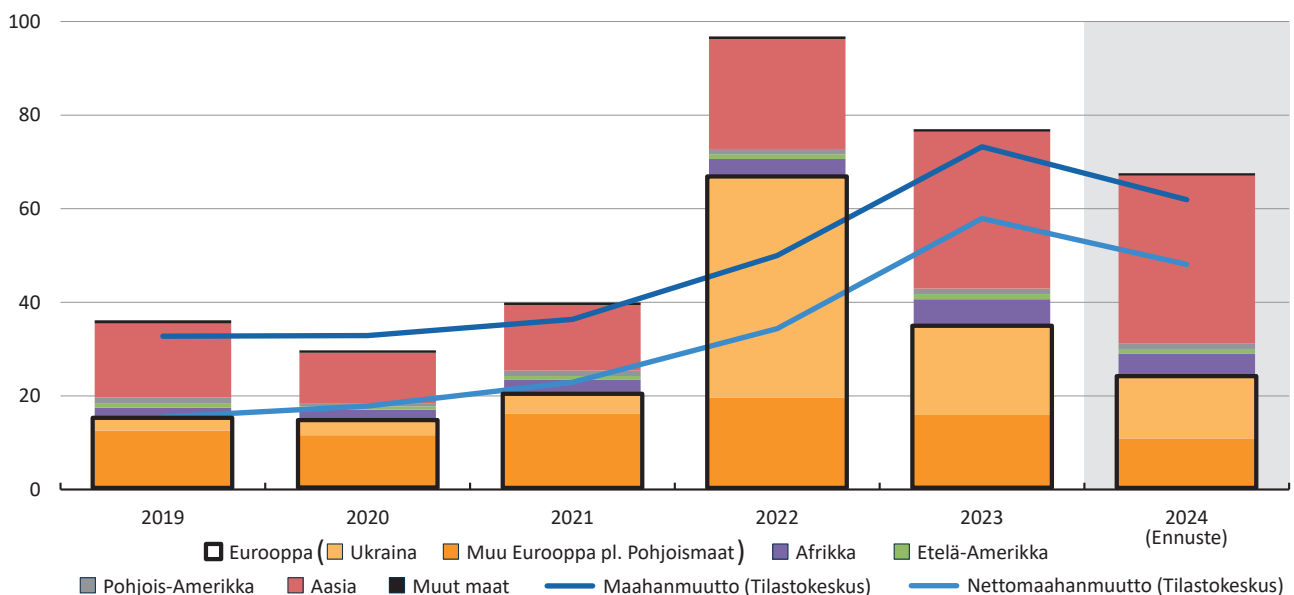
Aasian (pl. Lähi-itä) osuus kasvanut merkittävästi

Samalla kun maahanmuuton määrät ovat kasvaneet, myös lähtöalueen jakaumassa on tapahtunut selviä muutoksia. Kuviossa 2 on eritelty alueiden prosenttiosuudet vuosille 2019, 2022 ja 2023. Kuvioista on poistettu kansainvälisen suojelun nojalla maahan tulleet, jotta vuodet olisivat verrannolliset.

Kuviosta 2 nähdään, että Euroopan osuus on pienentynyt merkittävästi yli 40 prosentista hieman yli 20 prosenttiin. Myös Amerikoiden yhteenlaskettu osuus on laskenut, mutta sieltä tulevien määrä on ollut pieni koko tarkastelujaksolla 2019 alkaen. Afrikka puolestaan on kasvattanut hieman osuuttaan. Suurin muutos koskee Aasiaa, joka on kasvattanut osuuttaan suuresti vuodesta 2019 vuoteen 2024.

Aasialaisten määrä oli suuri jo 2019, kuten kuviosta 1 nähdään, mutta maanosan osuus koko maahanmuutosta on kasvanut sekä viime että kuluvana vuonna. Kuviossa 2 Aasia on jaettu kolmeen alueeseen: Kaakkois-Aasia, Lähi-itä ja muu Aasia. Aasian suhteellinen kasvu on tullut erityisesti Kaakkois-Aasiasta sekä muusta Aasiasta, joihin Kiina ja Intia lukeutuvat. Näiden osuus yhteensä on noussut 33 prosentista 57 prosenttiin. Lähi-idän osuus on puolestaan pysynyt suhteellisen samana.

Kuvio 1. Ensimmäiset myönnettyt oleskeluluvat (+ kansainvälinen suojelu + EU:n rekisteröitymiset) lähtöalueittain, 1 000 henkilöä

Lähteet: Migri, Tilastokeskus, ETLA.

Aasian (pl. Lähi-itä) työ- ja opiskeluperusteen osuus suuri muihin verrattuna

Migrin tilastoista voi tarkastella maahantulon perusteita lähtömaittain. Migri jaottelee ensimmäisen oleskeluluvan saaneet hakemuksessa esitetyn perusteen mukaan. Näitä ovat työ, opiskelu, perhesuhteet ja joitain muita harvinaisempi syitä.

Kuviossa 3 on esitetty prosenttijaumat Aasialle ilman Lähi-itää sekä muille EU:n ulkopuolisille maille. Kuviossa 3 työ- ja opiskeluperuste on piirretty samalla värisävylä, koska esimerkiksi Pesolan ym. (2024) mukaan työ tai opiskeluperusteella tulleiden ja maassa pysyvien maahanmuuttajien työllisyysaste vastaa suomalaistaustaisen vertailuryhmän työllisyysastetta ja heidän osaltaan nettotulonsiirrot ovat positiiviset.

Asia ei kuitenkaan ole näin suoraviivainen, koska Haapamäen ja Piiraisen (2024) mukaan korkeakoulu- ja ammatikorkeakouluopiskelijoista suuri määrä on muuttanut pois Suomesta vuoden kuluttua valmistumisesta. Lisäksi työ- ja opiskeluperusteet ovat kytköksissä myös perhesuhteisiin, esimerkiksi perheen jäsenet saattavat muuttaa työn saaneen mukana.

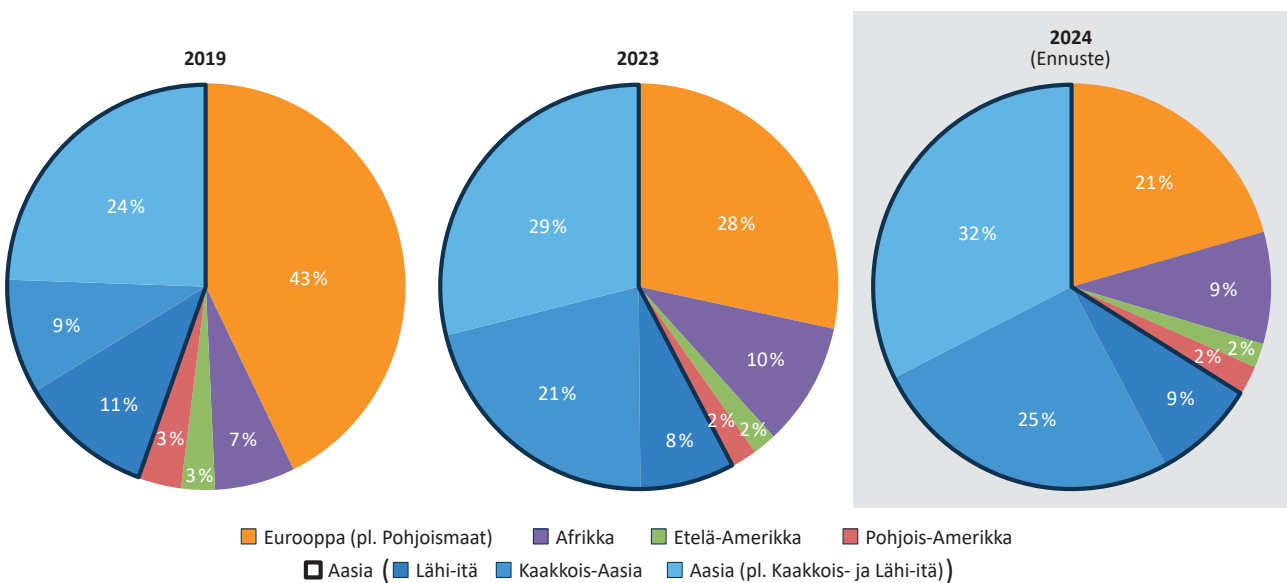
Pesolan ym. (2024) mukaan perheen ja kansainvälisen suojelun perusteella tulleiden keskuudessa työllisyysaste on suomalaistaustaista vertailuryhmää selvästi pienempi ja nettotulonsiirrot negatiivisia. Nyt tulleiden ukrainalaisten työllistyminen saattaa kuitenkin poiketa aiemmin

kansainvälisen suojelun perusteella tulleista, koska ennen sotaa tulleiden ukrainalaisten työperusteen osuus on ollut suuri. Perhesuhteiden perusteella tulleita on myös ongelmallista verrata kantasuomalaisten keskiarvoon, koska myös Suomessa on perheitä, joissa osapuolet eivät osallistu työmarkkinoille yhtä suurella panoksella. Lisäksi on myös mahdollista, että esimerkiksi niissä ryhmissä, jotka nyt ovat kasvattaneet osuuttaan, myös perhesuhteen perusteella tulleet työllistyvät keskimääräistä paremmin.

Kuviosta 3 käy ilmi, että Aasiasta (pl. Lähi-itä) tulevien maahanmuuttajien työn ja opiskelun osuus yhteensä on selvästi suurempi kuin muualta EU:n ulkopuolelta tulevilla. Työperusteen osuus on kuitenkin jonkin verran suurempi muualta EU:n ulkopuolelta tulevilla kuin Aasiasta (pl. Lähi-itä) tulevilla. Pienin työ- ja opiskeluperusteen osuus on Lähi-idästä ja Afrikasta tulleilla. EU:sta tulleilla osuus on samaa luokkaa kuin Aasiasta (pl. Lähi-itä) tulleilla, mutta työn osuus on suurempi ja opiskelun pienempi. EU:sta tulleilla muiden perusteiden osuus on muihin maihin nähden jonkin verran suurempi.

Aasian (pl. Lähi-itä) suhteelliset osuudet ovat pysyneet tarkasteluajankohtana vakaina, joskin opiskelu tulo-perusteena on yleistynyt 2024 vuodelle tultaessa. Kaakkois-Aasiasta tulleilla työperuste on yleisempää kuin muissa vertailuryhmissä. Opiskelun osuus on Aasiaan (pl. Lähi-itä) verrattuna pienempi, mutta opiskelun ja työllisten yhteisosuus on samaa luokkaa, noin 60 prosenttia. Kaakkois-Aasiasta tullaan työn perusteella eniten Filippiineiltä, Thaimaasta ja Vietnamista.

Kuvio 2. Ensimmäiset oleskeluluvat + EU-kansalaisten rekisteröinti, osuudet lähtöalueen mukaan, %

Lähteet: Migri, ETLA.

Kaakkois-Aasian kuulumattomista Aasian (pl. Lähi-itä) maista Intiasta ja Kiinasta tulee suuri määrä maahanmuuttajia. Intiasta tulleilla opiskelu- tai työperuste kattaa lähes 60 prosenttia tulijoista, kun taas Kiinasta tulleilla luku on vielä korkeampi lähennellen 70 prosenttia. Kiinasta tulleilla opiskeluperuste on työperustetta suurempi. Intiasta tulleilla opiskeluperuste on taasen noussut viime vuosina merkittävästi.

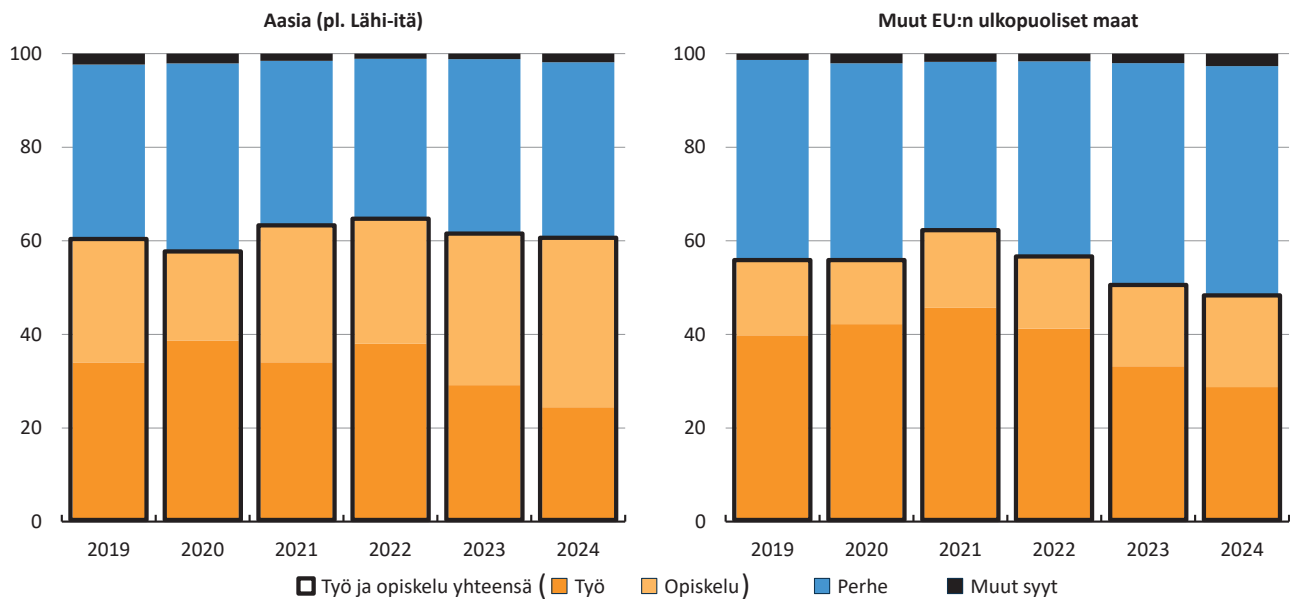
Yhteenveto

Maahanmuuttajien määrä on kasvanut vuosina 2022–2023 selvästi aiemmasta ja pysyy myös tänä vuonna aiempia vuosia selvästi korkeampana. Samaan aikaan maastamuutto ei ole kasvanut yhtä paljon. Maahanmuuttajia on tullut

merkittävästi Ukrainasta, mutta tämä on perustunut valtaosin kansainväliseen suojeluun. Samalla maahanmuutto on muista syistä kasvanut Aasiasta (pl. Lähi-itä).

Aasiasta tulleiden keskuudessa työ- ja opiskeluperusteen osuus on suuri. Pesolan ym. (2024) mukaan näillä perusteilla tulleilla on ainakin aiemmin ollut korkeat työllisyysasteet ja positiiviset nettotulonsiirrot. Ongelmallista voi kuitenkin olla esimerkiksi se, että Haapamäen ja Piironen (2024) mukaan korkeakouluopiskelijoista suuri osa poistuu maasta valmistumisen jälkeen. Aasiasta (pl. Lähi-itä) tulleilla opiskeluperuste on varsin korkea, ja voi olla, että myös korkeakouluopiskelijoiden osuus on suuri. Aasian sisältäkin löytyy kuitenkin myös eroja. Kaakkois-Aasiasta tulleilla työperuste on selvästi yleisempi, kun taas erityisesti Kiinasta tulleilla opiskeluperusteen osuus on varsin suuri.

Kuvio 3. Ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden perusteiden osuus alueittain, %

Lähteet: Migri, ETLA.

Viitteet

- ¹ Tiedot tulijamääristä lähtömaittain saisi myös Tilastokeskukselta, mutta käytämme tässä Migrin tilastoja, koska niissä on tieto oleskeluluvan perusteesta. Migrin tilastoissa ovat mukana kaikki muut maat paitsi Pohjoismaat, koska Pohjoismaista Suomeen muuttavien ei tarvitse hakea oleskelulupaa vaan ainoastaan rekisteröinti Digi- ja väestövirastoon riittää. Myöskään EU-valtion, Liechtensteinin tai Sveitsin kansalainen ei tarvitse oleskelulupaa, mutta heistä on Migrissä tieto, jos oleskelu kestää yli 3 kuukautta. Käyttämämme aineisto kattaa kaikki ikäryhmät. Aineistossa ovat mukana kaikki ensimmäisen oleskeluluvan Suomeen saaneet sekä EU-kansalaisten rekisteröinnit, koska näistä ryhmistä on saatavilla tieto maahantulon perusteesta. Kuviossa 1 ovat lisäksi mukana kansainvälisen suojelun perusteella maahan tulleet. Valtaosa näistä on ukrainalaisia. Luvut vuodelle 2024 ovat ennusteita, ja ne on laskettu niin, että syys-joulukuussa tulijoita olisi kuukaudessa saman verran kuin tammi-elokuussa keskimäärin kuukaudessa. Kuviossa 3 vuoden 2024 osuudet on kuitenkin laskettu tammi-elokuun toteutuneista luvuista.
- ² Tilastokeskuksen maahanmuuttajien määrä poikkeaa vain vähän Migrin luvuista vuotta 2022 lukuun ottamatta. Pohjoismaiden lisäksi eroja voinee tulla ainakin siitä, että kaikki oleskeluluvan saaneet eivät välttämättä tule maahan, ja siitä, miten pitkään tulijat ovat maassa. Vuoden 2022 isoa eroa selittää ainakin se, että Tilastokeskuksen luvuissa näkyvät vain ne ukrainalaiset, joka ovat hakeneet kotikuntaa Suomesta. Kotikunnan on voinut hakea vuoden maassa olon jälkeen. Oletettavasti osa ukrainalaisista, joille oleskelupa myönnettiin, ei lopulta tullut Suomeen, ja osa taas ei ole hakenut kotikuntaa.

Lähteet

- Pesola, H., Sarvimäki, M. & Virkola, T. (2024). Eri syistä maahan muuttaneiden työllistyminen Suomessa. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, 2024:9.
- Haapamäki, J. & Piironen, K. (2024). Ulkomaalaisten opiskelijoiden työllistyminen. Vipunen Tilastoneuvos Blogi. <https://tilastoneuvos.vipunen.fi/2024/09/30/ulkomaalaisten-opiskelijoiden-tyollistyminen/> (viitattu 1.10.2024)

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki
